ИЗВЕШТАЈ ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ/ RAPORT PËR BUXHETIM GJINOR PËRGJEGJËS

1. Податоци за избраната Програма/ Të dhëna për programin e zgjedhur

Име на програмата:Бесплатна правна помош
(Програмата е предвидена во Годишниот план за работа за 2023година на Министерството за правда):Бесплатна правна помопш, Под програма: Унапредување на системот на бесплатна правна помош
Сектор (организациона единица) надлежен за спроведување на програмата:
Одделението за бесплатна правна помош во Секторот за бесплатна правна помош и политички систем при Министерство за правда на Република Северна Македонија.
Вид на програмата
☒ **Хоризонтална**
☐ Вертикална
Како програмата е поврзана со Стратегијата за родова еднаквост 2022-2027:
Со цел спроведување на обврските кои произлегуваат од Методологијата за родово одговорно буџетирање и Стратегијата за родово одговорно буџетирање, која Владата на Република Македонија ја донесе во 2012 година, Министерството за правда одлучи да планира и спроведе родово одговорно буџетирање за програмата за бесплатна правна помош што е во делокруг на Одделението за бесплатна правна помош во Секторот за бесплатна правна помош и политички систем при Министерство за правда на Република Северна Македонија./
Emri i programit: Ndihmë juridike falas
(Programi është parashikuar në Planin vjetor për punë për vitin 2023 të Ministrisë së Drejtësisë): Ndihmë juridike falas, Nën programi: Avancimi i sistemit të ndihmës juridike falas
Sektori (njësia organizative) kompetent për zbatimin e programit:
Njësia për ndihmë juridike falas në Sektorin për ndihmë juridike falas dhe sistem politik pranë Ministrisë së Drejtësisë të Republikës së Maqedonisë së Veriut.
Lloji i programit
☒ **Horizontal**
☐ Vertikal
Si është ndërlidhur Strategjia për barazi gjinore 2022-2027:
Me qëllim të zbatimit të obligimeve që burojnë nga Metodologjia për buxhetim gjinor përgjegjës dhe Strategjinë për buxhetim gjinor përgjegjës, të cilën Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut e miratoi në vitin 2012, Ministria e Drejtësisë vendosi të planifikojë dhe të zbatojë buxhetimin gjinor përgjegjës për programin për ndihmë juridike falas që është në fushëveprimin e Njësisë për ndihmë juridike falas në

Sektorin për ndihmë juridike falas dhe sistem politik pranë Ministrisë së Drejtësisë të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

2. Вовед / Hyrje

Предметната програма има за цел остварување и унапредување на пристапот на сите граѓани до правдата и гарантирање на уставното право на еднаквост на граѓаните Со Законот за бесплатна правна помош ("Службен весник на Република Северна Македонија" број 101/19), во опсегот на примарната правна помош, меѓу другите, се опфатени жртвите на родово базирано и семејно насилство како и помош при постапка за упис во матична книга на родени, стекнување на документи за лична идентификација и државјанство, постапка за социјална заштита и заштита на правата на децата, пензиско, инвалидско и здравствено осигурување и друго./

Programi në fjalë ka për qëllim realizimin dhe avancimin e qasjes së të gjithë qytetarëve në drejtësi dhe garantimin e të drejtës kushtetuese të barazisë së qytetarëve me Ligjin për ndihmë juridike falas ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut", nr. 101/19), në sferën e ndihmës primare juridike, mes të tjerash, janë përfshirë viktimat e dhunës së bazuar gjinore dhe dhunës familjare, si dhe ndihmë gjatë procedurës për regjistrim në librin amë të të lindurve, fitimin e dokumenteve për identifikim personal dhe shtetësi, procedurën për mbrojtje sociale dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve, sigurim pensional, invalidor dhe shëndetësor dhe të tjera.

3. Позадина/контекст/ Prapavia/konteksti

Со членот 8 став 1 на Уставот на Република Северна Македонија, помеѓу другото, како една од темелните вредности на уставниот поредок на Република Северна Македонија се прокламирани основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот.

Преку родово одговорното буџетирање се утврдија родово специфичните потреби и барања на лицата за добивање бесплатна правна помош согласно Законот за бесплатна правна помош и тоа колку мажи и жени побарале и оствариле бесплатна правна помош./

Me nenin 8 paragrafi 1 i Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë së Veriut, mes të tjerash, si një ndër vlerat themelore të rendit kushtetues të Republikës së Maqedonisë së Veriut janë proklamuar liritë dhe të drejtat themelore të njeriut dhe qytetarit të njohura me të drejtën ndërkombëtare dhe të vërtetuara me Kushtetutë.

Përmes buxhetimit gjinor përgjegjës u vërtetuan nevojat gjinore specifike dhe

kërkesat e personave për fitimin e ndihmës juridike falas në përputhje me Ligjin për ndihmë juridike falas edhe atë sa burra dhe sa gra kanë kërkuar dhe kanë realizuar ndihmë juridike falas.

4. Остварени резултати, промени и влијанија (се следат почетните состојби и индикаторите кои укажуваат на промени)/

Rezultate të arritura, ndryshime dhe ndikime (ndiqen situatat fillestare dhe treguesit që tregojnë në ndryshimet)

Во тек на 2023година:

- од 2626 подносители на барање за примарна правна помош, мажи биле 1521 и жени 1105;
- 233 биле подносители на барање за секундарна правна помош, од кои мажи 77 и жени 156;
- примарна правна помош добиле 1521 мажи и 1105 жени и секундарна правна помош е одобрена на 77 мажи и на 156 жени. /

Gjatë vitit 2023:

- nga 2626 aplikantë për ndihmë juridike primare, 1521 ishin burra dhe 1105 gra;
- 233 kanë qenë aplikantë për ndihmë juridike sekondare, nga të cilët 77 burra dhe 156 gra;

Ndihmë juridike primare përfituan 1521 burra dhe 1105 gra dhe ndihma juridike sekondare iu miratua 77 burrave dhe 156 grave.

5. Анализа на буџетски алокации (планирани и потрошени средства, по корисник, дополнителни средства, специфични трошоци за жени).

Во анализата на буџетските алокации можете да се водите од:
Анализа на потрошените средства во однос на поставените индикаторите за таа програма;
Процентуалната распределба на трошоците на мажите и жените;
Анализа на ефектите и влијанието во остварување на индикаторите на програми специфично наменети за одредена категорија граѓани, мажи или жени. /

Analiza e alokimeve buxhetore (mjetet e planifikuara dhe të shpenzuara, për përfitues, mjete shtesë, shpenzime specifike për gratë).

Në analizën e alokimeve buxhetore, mund të udhëhiqeni nga:
Analiza e mjeteve të shpenzuara në lidhje me treguesit e caktuar për atë program;
Shpërndarja në përqindje e shpenzimeve të burrave dhe grave;
Analiza e efekteve dhe ndikimit në arritjen e treguesve të programeve të destinuara posaçërisht për kategori të caktuar të qytetarëve, gra dhe burra.

Од вкупно предвидениот буџет на Министерството за правда наменет за исплата на награда на адвокати за укажана правна помош во судски постапки и исплата на награда на здруженија за укажана претходна правна помош, кој за 2023 година беше предвиден да биде 5.000.000,00 денари, за остварување на целите на програмата и промовирање на родовата сензитивност.

Од предвидените средства за програмата за бесплатна правна помош во буџетската 2023 година исплатени се средства во вкупен износ од 3.315.556,00 денари.

Од предвидените 1.500.000,00 денари за исплата на правните клиники и

здруженија - како даватели на примарна правна помош, во 2023 година не се исплатени средства./
Nga buxheti i përgjithshëm i planifikuar i Ministrisë së Drejtësisë i dedikuar për pagesën e shpërblimit të avokatëve për ndihmë juridike të ofruar në procedura gjyqësore dhe pagesën e shpërblimit të shoqatave për ndihmë juridike paraprake, i cili për vitin 2023 ishte paraparë të jetë 5.000.000,00 denarë, për arritjen e qëllimeve të programit dhe promovimin e ndjeshmërisë gjinore.
Nga mjetet e planifikuara për programin për ndihmë juridike falas në vitin buxhetor 2023 janë paguar mjete në vlerë të përgjithshme prej 3.315.556,00 denarë.
Nga 1.500.000,00 denarë të parapara për pagesën e klinikave juridike dhe shoqatave – si ofrues të ndihmës primare juridike, në vitin 2023 nuk janë paguar mjete.

6. Тесни грла и научени лекции (Како можеме да ја подобриме во иднина политиката/програмата за да обезбеди подобри резултати согласно дефинираните индикатори)/ Grykat e ngushta dhe mësimet e nxjerra (Si mund ta përmirësojmë politikën/programin në të ardhmen për të siguruar rezultate më të mira sipas treguesve të përcaktuar)

Преку континуирано следење на состојбата во областа, изготвување на Годишен извештај за примена на Законот за бесплатна правна помош со родово разделени податоци и во таа насока евентуално подобрување и унапредување на законската рамка како би се поттикнала родовата свесност и истата би се подигнала на повисоко ниво./
Përmes ndjekjes së vazhdueshëm të situatës në fushë, përgatitjes së Raportit vjetor për zbatimin e Ligjit për ndihmën juridike falas me të dhëna të ndara sipas gjinisë dhe në atë drejtim përmirësimin dhe avancimin e mundshëm të kornizës ligjore me qëllim nxitjen e ndërgjegjësimit gjinor dhe ta ngritë atë në një nivel më të lartë.

7. Заклучоци и препораки/Konkluzione dhe rekomandime

Оваа програма даде можност за согледување на следното:

– Утврдување на вкупниот број на подносители на барање за примарна правна помош, колку од нив се мажи а колку жени,
– Утврдување на вкупен бројот на подносители на барање за секундарна правна помош, колку од нив се мажи и жени и
– Утврдување на вкупен број на одобрени барања за примарна и секундарна правна помош, колку од нив се мажи и жени/

Ky program dha një mundësi për të perceptuar sa vijon:

- Përcaktimi i numrit të përgjithshëm të aplikantëve për ndihmë juridike primare, sa prej tyre janë burra dhe sa burra,
- Përcaktimi i numrit të përgjithshëm të aplikantëve për ndihmë juridike sekondare, sa prej tyre janë burra dhe burra dhe

Përcaktimi i numrit të përgjithshëm të kërkesave të miratuara për ndihmë juridike primare dhe sekondare, sa prej tyre janë burra dhe gra.